

Áadták a Mazsihisz Szeretekrőház menóráját

A chanukkijává alakítható menőrát átadása egy újabb lépés volt a kórház teljes megújulása fejlődésében.

Az átadó eseményen prof. dr. Grósz Andor, a Mazsihisz elnöke arról beszélt: a menőr nemcsak díszítőelem, hanem szimbólum is, amely több ezer éve hordozza a fény üzenetét, ragyog a hit, a remény és a kitartás jelképéként. A kórház homlokzatán pedig egyszerre jeleníti meg a betegek gyógyulásba vettet hitét és reményét, valamint az intézmény orvosainak, személyzetének kitartását.

Grósz Andor szólt arról is: a hitközség elnökeként és praktizáló orvosként is elsődleges célja a Szereketkórház rekonstrukciója, amelynek befejezéséhez – sikeres tárgyalások eredményeként – a kormány 2 milliárd 800 millió forintot biztosít az idei év költségvetésből.

Mint mondta, ez is megerősíti abban, hogy a Mazsihisz vezetői jól döntötték, amikor felekezetként határozták meg magukat. Így a Mazsihisz felette áll a napi politikai történéseknek, és a zsidóság érdekeit szem előtt tartva partnerként viszonyul Magyarország mindenkorai kormányához.

Megjegyezte ugyanakkor, hogy a zsidó közösséget és a kisebbségeket érintő gyűlöletbeszédre nagyon érzékenyek, és igyekeznek azonnal felélni ellene.

A menőrával a kórházat fenntartó Mazsihisz azt is üzeni, hogy szorosan kötődik a zsidó tradíciókhöz, szílárdan áll a magyarországi neológ zsidóság vallási hagyományainak talaján. Ugyanakkor mutatja közösségeink erekjét is: a menőr minden egyes ága külön világít, de együtt alkotnak egy teljes egészet. Jelzi, hogy „büszkén vállaljuk zsidóságunkat”, „nyíltan megvalljuk identitásunkat”, hiszen mindenki számára láthatóvá teszi, ez az egyetlen zsidó kórház Közép-Kolet-Európában – fogalmazott.

Shemesh Assaf, a Mazsihisz Szeretekrőház főigazgatója hágazdákkal köszöntötte a vendégeket. Beszédében elmondta: a menőr újabb lépés a kórház teljes megújulása felé, és ez fontos eszköze a betegek lelkى rehabilitációjának is.

Hangsúlyozta, szerencsésnek érzi magát, hogy ezt megelőzően már kétszer volt lehetősége hasonló helyzetben állni, a Mazsihisz Szeretekrőházának II. belgyógyászati szárnya, majd a gyógyszertár, a laboratórium és a Reichmann-szárny átadásakor is.

Köszönetet mondott a kórház minden munkatársának a lelkismeretes és kiváló munkáért, hiszen a legnehezebb időkben is minden, minden

A kórház főigazgatója

körülmenyek között példamutatóan helytállnak, illetve azoknak is, akik adományok, támogatások útján segítik az intézmény működését.

Rózsa András (Momentum) polgármester azt mondta: Zugló lakói büszkék lehetnek arra, hogy olyan

kerületben élnek, ahol a kultúrák és a vallások sokfélesége gazdagítja a közösséget, és ahol tisztelik egymás erőfeszítéseit és értékeit.

A 2 méter széles, 3 méter magas menőrát Kelemen Zénó szobrászművész tervezte.

Tömegesen támadtak a Maccabi Tel-Aviv szurkolóira Amszterdamban

Több szurkoló kórházba került, az álarcos, arabul beszélő támadók „Szabad Palesztinát” kiabálva üldözték, verték és zaklatták az izraelieket, akik pogromnak neveztek a történeteket.

Pogromot emlegették az izraeli futballszurkolók, akikre Amszterdamban egy mérkőzést követően támadtak Izrael-ellenes randalírozók. A támadás szervezett és széles körű volt, a holland biztonsági erők látszólag tehetetlenül álltak az álarcos támadó csoportokkal szemben, amelynek tagjai „Szabad Palesztinát” kiabálva üldözték, verték és zaklatták az izraelieket, olvasható a Kibic cikkében.

Tizenkét izraeli került kórházba, három pedig nem tudott kapcsolatba lépni a családjával az órákon át tartó erőszakos cselekmények után, amelyeket nyilvánvalóan főként helyi muzulmánok és arabok követtek el. A jelentések szerint több száz izraeli a szállodákban rekedt, attól tartva, hogy ismét megtámadják őket, amikor megpróbálják elérni a hazaféle tartó járatukat.

Izrael közölte, hogy a holland hatóságokat tartja felelősnek állampolgárai biztonságáért, miközben felké-

sült arra, hogy az IDF teherszállító repülőgépeket küldjön a rászorulók mentésére.

A holland hatóságok másnap reggel közölték, hogy a helyzet megnyugodni látszik, és több tücat letartóztatást hajtottak végre. Dick Schoof miniszterelnök elfogadhatatlannak nevezte az antiszemita erőszakot, és hozzáttette, hogy minden elkövetőt felelősségre kell vonni. „Undorral követtem az amszter-

A második október 7. óta

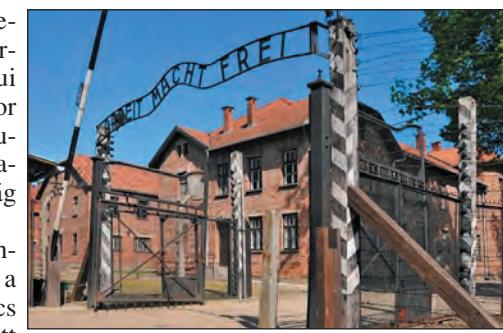
Jubileumi megemlékezésre készül az Auschwitz-Birkenau Emlékpark és Múzeum

Nagyszabású megemlékezésre készül a dél-lengyelországi Auschwitz-Birkenau Emlékpark és Múzeum a tabor felszabadításának 80. évfordulóján. Az eseményre 2025 január végén több mint 20 ország képviselőjét várják.

Piotr Cywinski, az Auschwitz Múzeum igazgatója a Nemzetközi Auschwitz Tanács nemrégiben Varsóban tartott ülésén elmondta, hogy néhány ország „magas rangú delegációkat” tervez küldeni Lengyelországba az évforduló alkalmából. Cywinski ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a megemlékezés „politikai szándékoktól mentes” lesz.

„2025. január 27-e legyen az emlékezés és a megfontolás napja, amelyen a fő üzenetet a holokaust túlélői adják át” – mondta Cywinski. Hozzájatte, hogy minden életben lévő auschwitzi fogoly meghívna az eseményre.

A németek több mint 1,1 millió embert ölték meg az auschwitz-birkenau táborban a második világháború során. Az áldozatok többsége európai zsidó volt, de lengyelek, romák, szovjet hadifoglyok és más nemzetiségi rabok is voltak köztük. A lárgert a szovjet hadsereg szabadította fel 1945. január 27-én. (Körkép.sk, Lengyel Közszolgálati Rádió)

Az Európai Unió lehető legkeményebb fellépését sürgeti a Mazsihisz

Az Európa több nagyvárosában a zsidóság és Izrael elleni uszító zavargások, atrocitások, tüntetések kapcsán a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége az alábbi hivatalos állásfoglalást teszi közzé.

Európa több nagyvárosában – Amszterdamban, Berlinben, Bolognában, Milánóban – olyan zsidóellenes zavargások történek ki, amelyek alapján nem túlzás azt állítani: történelmi sorsfordulóhoz érkeztünk. Megtörtént az eddig elképzelhetetlen: újra sorozatos zsidóellenes megmozdulások zajlanak Nyugat-Európában, zsidó embereket és közösségeket ismét közvetlen életveszély fenyeget. Ebben a helyzetben az első szavunk a szolidaritás: a Mazsihisz együtteire meghagyott és megtámadott testvéreinkkel.

A második azonban az, hogy ezek az események élesen rávilágítottak a korábban szilárdnak hitt biztonság törékenységére, és arra: ha Izrael Államát tendenciózusan negatívan ítélik meg a nyugat-európai sajtó jelentős része, azt a diaszpóra-zsidóság a saját bőrén éri meg.

Bár mindenki tudja, hogy 2023. október 7-én a zsidó államot érte aljas támadás – amelynek következtében jelenleg is a léteért küzd –, de az európai közvéleményt ennek ellenére igyekeznek Izrael elleni hangolni, a terroristák cselekedeteit pedig jelentéktelennek, rosszabb esetben hóstettnek beállítani. Információhiány, tévesen értelmezett szolidaritás, illetve zsigeri antiszemizmus – mindenről tényező rendkívül rossz hatást gyakorol a tisztállásra.

Kötelességünknek érezzük jelezni: az európai városokban Izrael-ellenes és antiszemita jelszavakat skandál, illetve az egyre erőszakosabban fellépő tömeg nem elsősorban és kizárolag a zsidó közösségre nézve jelent veszélyt, hanem a teljes európai civilizációra.

Magyarország a zavargásokat és tüntetésekkel illetően kivétele. Jelenleg a magyarországi zsidóság biztonságban van. Ám tőlünk nyugatra alantás indulatok törték felszínre, és meggyőződésünk, hogy ennek a tragikus folyamatnak csak egy olyan Európai Unió szabhat gátát, amely a lehető legkeményebb rendvédelmi eszközökkel és a leghatározottabb politikai intézkedésekkel lép fel a ma még megállítható bűncselekmények és a gyűlöletkeltés ellen.

dami híreket” – írta Schoof az X-en

között bejegyzésében, amelyben azt is elmondta, hogy kapcsolatban áll izraeli kollégájával, Benjámin Netanjahuval az incidenssel kapcsolatban.

Az erőszakos cselekmények késő este kezdődtek, az izraeli Maccabi Tel-Aviv és az Ajax Amsterdam mérkőzése után. A szurkolók arról számoltak be, hogy a meccset követően arabul beszélő bandák tá-

madtak rájuk, a stadionon kívül és a szállodájuk környékén szervezett csoportok csaptak le rájuk. A támadók közül sokan álarcot viseltek, és néhány palesztin zászlókat vittek magukkal. A közösségi médiában megjelent felvételeken az látszik, hogy a támadók izraelieket üldöznek, ütlegetlik őket, és időnként földön fekvőket rugdosnak.

Az izraeliek arról számoltak be, hogy órákon át zaklatták és üldözték őket a zavargók, a helyi rendőrség hatékony beavatkozása nélkül. A héber nyelvű média szerint néhány izraeliek ellopották az útlevélét. Egyes videókon a földön fekvő személyek könyörögtek, hogy hagyják őket békén. Egy másik felvételen egy kipárt viselő férfi látható, akit az utcán randalírozók zaklattak, és azt kérdeztek, honnan jött, miközben megpróbált elmenekülni. Voltak, akik gázolásról és késes támadásról is beszámoltak.

Sokan pogromként jellemzétek az élményt, amely felelevenítette a 2023. október 7-i támadások traumáját, különösen a hatóságok által nyújtott védelem hiányának fényében. (Times of Israel, Ynet)

Ők kaptak idén díszpolgári címet, valamint Budapestért és Pro Urbe Budapest díjakat

Pest, Buda és Óbuda egyesítésének 151. évfordulóján Karácsony Gergely főpolgármester átadta a Budapesti díjakat, a Pro Urbe Budapest díjakat és a díszpolgári címeket a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban. Az elismeréseket Budapest Főváros Önkormányzata azoknak adományozza, akik a főváros életében jelentős, meghatározó szerepet töltenek be.

Budapest Főváros Közgyűlése díszpolgári elismerést adományozott:

Bródy János zeneszerző-szövegíró-előadóművésznek, **Daróczy Ágnes** kultúraszervezőnek, **Korniss Péter** fotográfusnak, **Pogány Judit** színművésznek, **Török András** vá-

Fotó: Merész Márton / Budapest Főváros Önkormányzata

rostörténetsznek, **Zoboki Gábor** építésznek. Posztumusz díszpolgári elismerést két színművész, **Benedek Miklós** és **Tompos Kátya** kapott.

Budapest Főváros Közgyűlése Budapesti díjat adományozott:

Balogh Jánosné óvodapedagógus részére, **Buncsik Ildikónak**, a Magyar Vöröskeresz Budapest Fővárosi Szervezete igazgatójának, a **Csepeli Munkásotthon Művelődési Házának**, a **Gólem Színház** és Zsidó Előadóművészeti Központnak, **Juhász Gábornak** a hazai jazzéletben nyújtott kiemelkedő szerepéért, **Katona Csaba** történetsznek, az **NVC alkotócsapatnak**, **Sándor Tibornak**, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjteménye nyugalmazott vezetőjének, **Scherer Péter** és **Sodró Eliza** színművészeknek, **Szöllősy Marianne** helytörténetsznek és **Vass Péternek**, a Fővárosi Önkormányzat Szombathelyi Idősek Otthona intézményvezetőjének.

Budapest Főváros Közgyűlése Pro Urbe Budapest díjat adományozott:

Gőz László, a Budapest Music Center alapítója, igazgatója részére, **Palkó Györgynak**, a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. vezérigazgatójának, **Rosenstein Tibor** éteremtulajdonosnak, **dr. Talyigás Katalin** szociológus-szociálpolitikusnak, a **Virág Judit Galéria** és **Aukciósháznak**. Posztumusz Pro Urbe Budapest díjat adományozott **Fahidi Éva** holokausztúlőnek és **Grétsy László** nyelvésznek.

A zsinagóga tere ezúttal színházi térré alakult, miközben mégis megtartotta szakrális jellegét. A frigyszkrény előtt fekete dobogó, fehér lepelrel karva. Ez a monodráma helyszíne. Igen, monodráma, ugyanis a verset nemcsak elmondja Sütő András, hanem végig mozgással kíséri, kommentálja, erősíti. Ebben segíti két társa: Chifor Lénárd és Izsó Lajos Hunor, illetve a fehér lepel, valamint a hátsó falra vetített képek: Radnóti, Fanni, munkaszolgálatosok, katonák és verset. Verset a falon, megjelennek, lecsorognak, és eltűnnék a sorok, ahogy eltűnnék az emberek is. Eltűnnék a sorok, és mégis megmaradnak, ahogy írta Bulgakov, „kézirat sosem ér el”.

A két társ, a két táncos (koreográfus: Juhász Zsolt) és a fehér lepel épügy, mint az előadó, állandó mozgásban van, hol táncelőben, hol mintha katonák lennének, hol mintha keretlegények, máskor társak, segítők, akadályozók. A fehér lepel akárha imásál lenne, beleburkolózva, máskor akár a hó „Szerbia van tetején”. Hol alárejtőzve, mint az alvó tábor, és „suhognak az álmok”.

A hatást erősítő hangzásával a sokrétű és sokrétegű zene, mely ifj. Csoöri Sándor szerzeménye, és a fenomenális hangú Nógrádi Gergely főkantor éneke. Úgyiszintén játszanak a fények: kiemelnek részleteket, építészeti elemeket, eltakarnak másokat, varázsolnak világosat és sötétet. Segítségével „A tárajára sűrűt a hold s fényében a drótak ujra feszülnek”.

Radnóti Miklós megszemélyesítője, a verset előadója, Sütő András miközben érthetően, érzékenyen, néha a hexametert érzékelte, néha mintha prózát mondana, néha majdnem közönyösen, máskor fájónan, emlékeket felidézve elmondja a verset, végig mozgásban van, összhangban, illetve ellentétben a két segítőjével. Hol együtt bújnak, hol egymással harcolnak, egyszerre elők és egyszerre holtak. Remek teljesítmény ez a színészről, mert nemcsak kiváló beszédechnikát, hanem rugalmas testet, kidolgozott mozgástechnikát is bemutat. Ami azért tudhat létrejönni, mert nézve Sütő András pályáját, sokszorosan vett és vesz részt úgynevezett alternatív vagy független színházi, fizikai színházi, mozgásszínházi előadásokban, ahol ezek ügyszölván követeltek.

Kellék a leplén kívül csak egy van az előadásban. Amikor a színész mintegy két szereplőt személyesít meg. A költőt és Náhumot, a „régi nagyharagú próféták” egyikét. Párbeszédük végén, amikor a próféta már elmondta szörnyű és valóra váló jövendöléseit az emberről és az emberisgről, így szól a Kötőhöz: „Útrakelünk, gyere, gyűjtsük össze a népet, hozz feleséged s mess botokat már. Vándornak jó társa a bot, nézz, add ide azt ott, az legyen ott az enyém, mert jobb szeretem, ha göcsörös.” Akkor a költő, a színész – mint próféta – felvesz egy botot, és nagyon lassú léptekkel elindul hátra, a frigyszkrény felé, majd egyre inkább elborítja a sötétség.

Aztán már csak a próféta által megjövendölt jövő képei szólalnak meg az utolsó versetben: „Az ökrök száján véres nyál csorog, az emberek mind véreset vizelnek, a század bűzös, vad csomókban áll. Fölliünk fű a förtelmes halál”.

És legvégül minden eltakar a fehér lepel:

„Tarkölövés. –Így végzed hát te is, –súgtam magamnak, –csak feküdj nyugodtan. Halált virágzik most a türelem. –Der springt noch auf, –hangzott fölöttém. Sárral kevert vér szárad fülemen.”

Gold György

Megrázó utazásra invitál Nógrádi Gergely új könyve

A Frankel-zsinagóga főkántora igazán nem állíthatja, hogy 2024 nem az ő éve. Januárban Madách-díjas lett. Februárban Szicíliaián lépett fel. Márciusban az Egyesült Államokba utazott koncertkörútra. Áprilisban a Holokaust 80 Emlékév nyitókoncertjének egyik főszereplője volt a Dohány-zsinagógban. Májusban Igaz Ember díjat kapott. Júniusban zsidó zenei CD-je jelent meg, cigányzenekaros kísérettel. Júliusban Münchenben énekelt. Augusztusan a VIDOR Fesztiválon adott koncertet. Szepetben kétzser is hallhatta a nagyérdemű Zsidó Kulturális Fesztiválon. Októberben ő adta az Óbudai Zsidó Napok nyitókoncertjét és a Kolozsvári Zsidó Napok zárókoncertjét.

Az éneklés azonban a pillanat művészete. Nógrádi Gergely pedig, talán ezt figyelembe véve, biztosra megy. Huszonöt éve íróként is megmutatkozik, ezen az ószön már az ötvenkilencedik kötete jelent meg – és erre a könyvére egészen biztosan emlékezni fog az utókor.

Az interneten fellelhető számos interjú egyikében a kántor-író elárulta, hogy az Anyahajó című „naplószerűséget” eredetileg nem a nyilvánosságnak szánta. Terápiás céllal kezdte feljegyezni a történeteket, a gondolatait, az érzéseit, amikor édesanya ereszkedni kezdett a demencia „mélységes mély kútjába”. Az írás négy éven át pihent az asztalfiókjában, mígnem idén tavasszal régi jó ismerőse, a Feledhetetlen Alapítvány munkatársa meggyőzte, hogy naplója kiadásával, saját családi története megosztásával egymillió, a demenciában valamiféleképp érintett magyar állampolgárnak segíthet a betegséggel való küzdelemmel. Nógrádi kimetszette házat anyagból a nyilvánosság elé nem való, túlságosan intim részleteket, címet adott a naplónak, és azzal a nagyvonalú gesztussal engedte útjára, hogy a könyv teljes bevételét a demenciával érintetteknek nyújtott programokra ajánljia fel.

Ha a túlságosan intim részleteket el is távolította a szerző, az Anyahajó bizony még így, „közöllhetővé csiszolva” is az irodalomban szokatlan nyíltsággal szól a szellemi-érzelmi hanyatlásról, egy szörnyű betegség lassú pusztításáról, egy anya évek húzódó haladásáról, a 21. századi Magyarország gyatra szociális ellátórendszerének útvesztőiről.

A kötet egyetlen nagy búcsmá. Nógrádi kétszáz oldalon át kalauzol bennünket egy ma még gyögyíthatatlan betegség katakombáiban, az állam által gyakorlatilag teljességgel magára hagyott családtagok lelkei és testi terheinek poklában, miközben bepillantást enged a saját pszichéjébe is, melyet egyszerre ostromol az emberi kiszolgáltatottság és a gyermeki lelkismeret-furdalás miatti fájdalom. Túl azon, hogy a betegség minden félénél, ami korábban fontos volt az életben, a legnagyobb próbával kítségekkel az jelent, hogy bár az anya még él, a fiával való érzelmeli és értelmetlen kapcsolatát tekintve gyakorlatilag már életében halott. Emellett eltörpülni látszanak a betegápolással járó gondok, mint például a fürdetés, a pelenkázás, az etetés. Amikor egy anya már nem ismeri fel a fiát, a hétköznapi megpróbáltatások margóra kerülnek.

Megrázó utazásra invitál az Anyahajó. Mondhatni: kötelező olvasmány. A világban minden harmadik másodpercen újabb betegnél állítják fel a demencia diagnosztizálását. Szakemberek szerint évszázadunk közepeire 153 millió demens beteg él majd a Földön.

Nógrádi Gergely új könyve most kedvezménnyel rendelhető meg a Fekete Sas Kiadótól.

Kockázatos kipát viselni Berlin arabok lakta részein

Dan Baer

Fotó: Dan Baer / Facebook

„Örömöl jelentjük be, hogy 2024. október 1-től Dan Baer csatlakozott a JDC-Lauder Nemzetközi Zsidó Ifjúsági Tábor csapatához, a Szarvasi Tábor igazgatójaként” – olvasható a Szarvasi Tábor és fenntartója, a JDC közös közleményében, írta meg a *Kibic*.

Mint írják, „Dan Észak-Amerikaszerte kiterjedt táborvezetői tapasztalattal, bizonyított sikertörténetivel és a zsidó táboroztatás iránti szenvédelyével lép be a JDC csapatába és a szarvasi közösségre. Idén nyáron Dan már tanácsadóként csatlakozott a Szarvasi Táborhoz, óriási szakmai tudásával segítve a csapatot, így már ismeri a Szarvasi Tábor programját, munkatársait és taborozóit.”

A közlemény szerint Dan Baer körában a New York állambeli Rochesterben lévő Camp Seneca Lake tábor igazgatójaként dolgozott, ahol öregdiákok számára, és megújította a több mint 100 szezonális alkalmazott személyzeti képzési folyamatát. A San Diegó-i Mountain Chai táborban pedig olyan toborzási folyamatokat vezetett be, amelyek 25 százalékos növekedést eredményeztek a jelentkezők számában, és forrást biztosított a családi táborok, a biztonság és a mentális egészségügy terén tett innovatív kezdeményezésekhez.

Dan Baer a Cornell Egyetemen szerzett diplomát alkalmazott közigazdaságtanból és menedzsmentből, és számos szakmai és ösztöndíjprogramban vett részt – írják a közleményben. Dan év közben az Egyesült Államokban fog dolgozni, távolról együttműködve a szarvasi csapattal. Gyakran utazik majd Magyarországra és más közösségekbe, nyáron pedig Szarvason lesz.

A Szarvasi Tábor korábbi vezetőjét, Friedman Sashát tavaly novemberben mentették fel a táborvezetői pozícióból, miután – az akkori közlemény megfogalmazása szerint – „hiteles és aggasztó jelzéseket” kaptak „helytelen, munkavállalók közötti magatartásról”. A köztes időszakban Mircea Cernov, a JDC Magyarország igazgatója látta el a táborvezetői feladatokat.

Óva intette a Berlinben élő zsidókat a város rendőrfőkapitánnya attól, hogy az arab származásúak által lakott környéken tartózkodjanak. Barbara Slowik szerint a német főváros egyes területein nincsenek biztonságban a kipát viselők. „Azokban a városrészeiben, ahol többségeben olyan arab származású emberek élnek, akik terrorista csoportokkal szimpatisálnak, nyílt zsidóellenesség jelenik meg” – hangsúlyozta a rendőrfőkapitány.

Slowik kifejtette, hogy 2023. október 7-e óta több mint 6200 vizsgálat indult antiszemita és gyűlöletkeltés miatt. Az erőszakos bűncselekményekkel kapcsolatos 1300 nyomozás többnyire rendőrökkel ért támadással vagy velük szembeni elennállással kapcsolatos.

A nyomozások emelkedő száma növeli a berlini zsidó közösségen belüli félelmet attól, hogy tagjai támadás célpontjává válhatnak.

Grósz Andor: A közös múltnak voltak előremutató és szomorúbb szakaszai

„Az Örökkel való szövetségeit megtartja, nem bontja fel azokat. A társadalomunk változik, az Örökkel való parancsolatai a változatlant, az igazodás pontjait adják.” Ezekkel a szavakkal nyitotta meg prof. dr. Grósz Andor, a Mazsihisz elnöke a Holokaust Emlékközpont és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem közös szervezésében *Egyházak a politikai átmenet időszakában* címmel lezajlott kétnapos nemzetközi konferenciát.

A konferencia az egyházak társadalmi szerepét járta körül a politikai átmenet éveiben, az 1980-as évek második felétől egészen a 2000-es évekig. A rendezvény hazai és külföldi előadói az egyházak szerepfel-fogásának sajátosságait, mozgásterét és a modern politikai rendszerekhez való alkalmazkodóképességét elemeztek.

A Mazsihisz elnöke nyitóbeszédében örömt fejezte ki, hogy egy ilyen fontos kérdés, mint a magyarországi egyházak, felekezetek közel két emberőlőtt felölő története, a Pá-

mány Péter Katolikus Egyetemmel és más egyházakkal együtt kerül megtárgyalásra.

Mint mondta, a közös múltnak voltak előremutató és szomorúbb szakaszai. A II. Vatikáni Zsinat nemcsak egy új lelkiséget hozott, de a katolikus-zsidó párbeszédet is új alap-

ra helyezte, és a holokaust után más felekezetek is újragondolták a zsidósághoz való viszonyukat.

Hozzátette, „a modern világ velejárójaként tekintene a vallási közönyre, a szekularizációra, amelynek eszméje a 20. század gondolata, a korszak sok mozzanatának meghatá-

rozója”. Az 1948 után kiépülő új társadalomszerveződés sem a vallásos világnevezetnek, sem az alulról jövő kezdeményezéseknek nem kedvezett. A munkaszervezés elvei is ütköztek a liturgikus naptárák időhasználatával. Felnövekedtek nemzedékek, amelyeknek a vallás már nem számított, vallási neveltetésük és ismereteik felszínesei lettek. A rendszerváltás ígérete a korábban volt stratégiák folytatásának reményét hozta, miközben minden gyökeresen megváltozott. Új kihívások is érték a magyar társadalmat: a rendszerváltással teret nyert a Nyugatról érkező szekuláris individualizmus, az egyéni vallásosság és a vákuumot betölteni érkező vallási mozgalma. Sokszor úgy látszott, hogy a vallás csupán egyéni döntés kérdése, az egyén ügye.

„A kérdés ennél sokkal összetetebb. Ahogyan az elzászi ortodox zsidó családból érkező Durkheim is megragadta, a vallás alapvetően kapcsolódik össze a társadalommal, s nem csak a szolidaritás és a norma-

adás révén. A vallás a társadalom lényegét fejezi ki. A hit és a vallásos közösségg – melynek alapja a családi fészek mintaadása – alapjában határozza meg a közös dolgoról, a társadalomról és az élet végső értelméről való gondolkodást: kerekek, nemzedékek köt láncolatba. Társadalunk gyökerei pedig nem csupán szekulárisak, hanem számtalan emberőlőre visszatérítve alapját képezi a judaizmus és a kereszténység hagyománya, ami mögött ott van az irgalmas és könyörületes Isten, aki hosszan túró, és nem hagyja el a népet” – fogalmazott prof. dr. Grósz Andor.

A rendszerváltás 35. évfordulóján megszerzett esemény a számos külföldi és hazai előadó rendkívül tartalmas gondolatait követően egy izgalmas kerekasztal-beszélgetéssel zárt, amelyen Kardos Péter főrabbi, Fényes Balázs vallástörténész és Zima András, a holokausztmúzeum igazgatója a magyarországi zsidóság akkori eseményeiről beszélgett.

KÓBÁNYAI JÁNOS

„Békét hozó angyalok, könyörögjek érettünk!”

Itt is, ott is

Minden írás első mondata olyan szilárd kiindulási pont az azt követő elbeszélésben, mint ahová a magasugró szúrja le a nála sokkal hosszabb rúdját, hogy aztán onnan – és csak egyedül onnan – emelhessé fel magát a nálánál szintén többszörösen magasabban rezgő léc fölén, ahol aztán „csak” arra kell ügyelnie, hogy a léc(cél) fölé nyújtóztassa át magát, miközben belévillan az elégedett öröm, hogy megnyerte az átlendlős teljesítményét. Ez a dráma a levegőben zajlik, akár a kollégá légtornász is, aki két pont között kifeszített kötélen egyensúlyoz át.

Ezt a rúdugró-stratégiai mondatot keresem lassan második héte, miután átbillegtem az *itt* és *ott* légi hídján az eseményekben és élményekben oly gazdag halmozódó, sűrűsödő, vagy inkább össze(vissza) kuszálódó jelenidőben Izrael és Magyarország között.

Ugyanakkor azt is le kell szögezni, hogy az el(fel)rugásokkal szemben alkalmas mondat nem nyelvtani képződmény, hanem valóságos történés, érzeli hatás – amit alannallyal, állítmánnyal, valamint hely- és időhatározóval ellátott szerkezet kell lebontani, hogy ismét begyűjthassa a narratíva-folytatás motorját.

Mi legyen a kezdő mondat, a kiindulópont, ami tovább sodorja a befejezetlennek látszó – mert a vége csak egyre távolodik – háborús naplómat? Itt (ott?) Magyarországon?

A megérkezés másnapján a nekem az Olajfák hegycsúcsán felérően szakrális visegrádi várheggyel szemben tradicionálisan elfogyasztott két deci forralt bor végigfutó forróságá? Persze a hozzá tartozó nagymarosi piac bekéésen bozsgó nyugalmával, ahol fridszidereim újrafeltöltését intéztem (mind politikai és mindenkorban ismerő árusokat kellett megnyugtatni, hogy ő jól és épsegben leledzik, s meg kellett indokolnom nekik, hogy miért nem költözhet ide a háborús időket átvészérendő, mert *odakötik* – családi és munkahelyi s állampolgári – kötelezettségei, amelyek elől nem futamodhatik meg. S majd néhány órára rá a nagybörzsönyi ismerősöknel ugyanezekre a kérdésekre kell válaszoljak, miközben átadom az utolsó – igaz, csak 20 éve idejére – zsidó övezegyének a Jeruzsálemben gyűjtött köveket a sírjára, s csak a pálinkaforrásom – maga gyűjti a cefreanyagot s desztillálja a 40 fok feletti erősséggel italt, s még jó áron is adja – ítélezte el és meg oly egyoldalán a gázai eseményeket, amelyeket az ATV-n s a CNN-en követ, s nem tudja elfogadni, megérteni a tűszök kiszabadításának szerepét és súlyát október 7. következményeiben – ezért hamar más téma kora eveztünk).

Avagy cövekeljem a kiindulópontot (mondatot) két napra rá, amikor húgommal a szülein kírt láthatók meg, mert a háborús kint(ott)-tartózkodásom miatt két ilyen alkalom is elmaradt, s az apunak és anyunak szóló *kádisok* mellett szintén hagyományosan szerzőim (köztük van Rózsavölgyi Márk, Goldziher Ignác, akikről csak tanulhattam, de Bródy Sándor is – akitől majd csak szándékozom kiadni egy könyvet), mentoraim, barátaim sírjaira teszek egy-egy kavicsot. Az utolsókat – közel a kijárathoz – Heller Ágnes és Fehér Ferenc nyughelyénél osztom ki, miközben felhorgad bennem, hogy ők, de az egész roppant kiterjedésű sírkert lakossága vajon mit szól a jelenlegi izraeli háborúhoz? Hiszen az ő életük is szerves humuszra ennek a régi-új államalakulat-elbeszélésnek, nem beszélve egzisztenciális érdekeltségekről, hiszen azért váltottak a Kozma utca 6.-ban nem kevés pénzért örök sírhelyet, hogy a Messias eljövetele után – lásd erre vonatkozóan Ezékiel próféta útmutatását² – csontjaik innen vándoroljanak vissza a Szentföldre, pontosabban az Olajfák hegyének lábaihoz, mely terü-

letet manapság egyre rendszeresbben rakéták és drónok támadják, ama nagy visszatérést egyszer s mindenkorra elodázandó.

De végre megütött az itt(ott)-tartózkodás kezdő élménye, amire föl-vissza fűzhetem az elbeszélést, amely idő alatt „csak” lezajlott a totózás, hogy Irán valóban megtámadja-e egy nagyobb rakétaüzemből Izraelt még az amerikai elnökválasztás előtt, vagy éppen az alatt? A show-t végül Benjamin Netanjahu vitte el azzal, hogy épp ez idő alatt váltotta le a hadügyminisztert, a tűzcserset s a jesiváborherek bevonultatását erőltető – több ezer katona hiányzik már az izraeli hadseregből – Joáv Galantot, s tett helyébe egy hadügyekben abszolút járatlan politikust (háború közepén, jaj!!!).

Avagy az amszterdami pogrom vezesse-e föl az új bekezdést? – amely már nagyon is az *itt* élménye-búne. Európáé. Még pontosabban a *so called* vezető, sőt a demokráciából, liberalizmusból példamutató vagy abból leckéztető Nyugat-Európáé. (A kezdő mondatban amszterdami hippi-utazásaim emlékötön gyölfíltettem volna föl, dzsesszkoncerteket, barátai pecsőzásokat, s persze Rembrandt, Van Gogh festményeinek a csodálatát, ami békésen megfért a kurtizánutak kirakataiban megbámuló lányok szintén távoli csodálatával, s majd utána a csalódott törést ábrázoltam volna, hogy ez az Amszterdam-imázs – hasonlóan ifjúkorom vonzási pontjaihoz, Párizséhoz, Londonéhoz – mára oly tragikusan megváltozott: mert az intolerancia, az antiszemita, tömbből, *anti-hippi-soixante-huitard* helyszíneivé és nemzedékeivel törpült.)

Végre tegnap (november 11.) megletem az emlékek és érzelmek körülhatárolta és fedte pontot. Amelyet(b)ől el- és felrugaszkodhatok, jegyzeteimet folytatandó: a Pesti Vigadóban a Muzsikás együttes 50. jubileumi koncertjét.

Miért ott, miért velük kapcsolatban? Hiszen ők sem Izraelhez – amikor jól voltam a tel-avivi nagyköveteinkkel, igyekeztem meghívni őket –, sem a zsidósághoz nem kapcsolódnak. (Igaz, van egy lemezük – a borítóján az én nemem is szerepel, mert együtt indultunk Hamar Danival a rendszerváltás felforgató éveiben, hogy megtaláljuk az „adatközlőt” Máramarosszigetén, aki még ismeri az ottani zsidó muzsikát, ennek eredménye lett a *Szól a kakas már, Erdélyi zsidó népzene* című lemezük.)

Az itt és ott közötti zavartságból s a háborús hírek deprímáló egyhangúságából – mondjak ki: unalmából – a dobbantó – minden bizonytal a zene „érzéki-erotikus” érintésétől is felérődve – az azonosság. A hova tartozás-alkotételeződés fölmutatására, hirdetésre, s a hozzá való hűség. (Lásd „Az azonosság muzsikája” címen nekik és a Kolinda együttesnek ajánlott eszszém akkori friss felfedezését, *Valóság*, 1987/9.) A hosszú évszázadok által kihordott érzeli kikristályosítás, s szinte génekké ivódott folyamata és eredménye az, amit a Muzsikás (és követőik sok-sok együttes-közössége) felfedezett és kiemelt tradicionális helyéről, hogy tapasztalatát, értékeit szélesebb (globálisabb) szinten ossza meg.

Ez pedig nem más, mint egy néphez *sui generis* tartozó kultúra megőrzése és aktualizálása. Hogy milyen politikai, világhatalmi környűlállás idején és jármái alatt: az mindegy is. A kultúrába – erkölcsbe, egyénisége – szervítés a lényeg. (A tácházmozgalom is, akár a beatkorszak, a most „átłatos” Kádár-korszakban született s virágzott fel – érdekes, figyelmeztető, sőt: kielemzendő, hogy ez nem konyult le a rendszerváltás után, mint a nálánál összehasonlíthatatlanul populárisabb beat.)

Tehát a népzene – lehet, dedós dadogás a megállapítás – egy nép zenéje. (Benne homogenizálva történelmét, lelkét, vérmérkőzést és mással össze nem téveszthető szín- és dallamvilágát, poézisát.)

Magam is egy nép sorsáért-sorstalanságáért aggódom, azt követem most már egy éve. Amelyet a világpolitikai – globális – átrendeződések – akár 2000 éve – a megszűnnel fenyegetnek.

Mire tanít a Muzsikás előadta zene, hogyan (ki)kapcsolódik Izraelért aggódó fókuszmohoz?

A műsor csak erdélyi, moldvai – sőt Bartók szellemből és egy művét idézve – román anyagot tartalmazott. S ez – bár lehet, annak látszik – nem irredentizmus. Sőt: épp az ellenkezője. Né-

hány „anyaországi” specialitást leszámítva – pl. a dunántúli ugros kanásztáncot – a tácházmozgalom az erdélyi muzsika gyűjtésére és interpretációjára szakosodott. (Bartók Béla is ott gyűjtötte a legtöbb hanganyagát.) Mégpedig azért, mert ez a gazdag népzenei hagyomány éppen a különböző etnikumok és vallások – magyar, román, szász, cigány, zsidó – egymásra hatásiból formálódott ilyen sokréteűn vonzóvá. S e tájon – ahogy ezt a nemrég elment Novák Tata Ferenc Tanította nekem – a föürü udvarok nem választották el ilyen éles határ a parasztok vagy pásztorok hajlékaitól, s ezért az egész Nyugat-Európából ideáramló tánczenejük is hatással lehetett rájuk. Azaz: az erdélyi népzene különleges vonzása az emberek és népek – másságok – együtte, egymásra hatása, közös munkálkodása-boldogulása himnuszának bizonyult. Amelyet most a Közel-Keleten (de Ukránjában is) rendre gyilkos merényletekkel, rakétázáporokkal igyekszek lehetetlenné tenni, visszacsupszítani – ez a napi híradások képanyagával szembesülve nem üres metafora – a kőkorszakig.

S ez a kivételes művészeti esemény abból a szempontból is passzol – sajna – a naplófolyamommal, amelynek lényeges eleme a nékrológok veszteséglistájának sorjára, hogy ez a koncert is felemelőnekroléggel adózott Éri „Pityu” Péternek, a Muzsikás alapító tagjának az emlékének szentelt kalotaszegi keservekből összeállított darabbal, amelynek utolsó versszaka pontosan meghatározta, hogy „az egy szál ember” hogyan műlik ki fenséggel az élet közösségeből:

*Elment a madárka, üres a kalicka,
Azt üzente vissza, visszajő tavaszra.
Mind ait fűjdogálja, visszajő tavaszra,
Ha tavaszra nem jő, búzaprulásra,
Ha még akkor sem jő, tudd meg, sohasem jő.*

Azonban a korszakunkra nem az egyes ember természetes halála jellemző, hanem a tömegek nap mint nap váratlan és kegyetlen elpusztulásáé – legyen az férfi vagy nő, gyermek vagy agastyán. Korszakunk a háborúk korszaka, nem a békéé.

Ez utóbbit nem az ember hozza el magára, mert ez nem tartozik a természetéhez.

Amikor a koncerten egy – moldvai – békéért könyörgő dal is fölhangzott Petrás Mária tolmácsolásában, akkor egy pillanat alatt omloott össze bennem a napi sok tucat rákattanással olvasott, békéről szóló hablaty. Pontosabban a „*havszakat es/ cease-fire*”, azaz tűszszünet esélyei körül kígyózó diplomaciai adok-kapok-veszék alkudozásai. Az oly olcsó anyagokból összehordott Kőműves Kelemen várában, amiből csak egyvalami hiányzik: az áldozat.

A békéért hozott, a másik elfogadásáért hozott áldozat.

Mert ezt – ahogy a dal elbeszéli a művészeti megváltó erejével – csak az angyalok könyörgésére jön el. Azaz: és ez a legszomorúbb-kiábrándítóbb, de mégis katarzist kiváltó igazsággal megajándékozó: minden az Embertől nem várható el.

„Békét hozó angyalok, könyörögjek érettünk.”

Bizony, csak könyörögjek ti, ha léteztek, mert ez a teremtés koronájától – két világháború, s benne a „zsidók ellen viselt háború” tanulságai ellenére – nem várható el.

Sőt...

¹ Gergely Ágnes Temető Pannoniában versének utolsó versszaka: „Ne hidd, hogy jobb a semminél / egy puszt számádat. / Itt élél. Több vagy holtan is, / mint Kozma utca 6.”

² „Akkor ezt mondta nekem: Emberia! Ez a sok csont Izrael egész háza, amely most

Egyre súlyosabb zsidóellenes fenyegetések és zavargások Nyugat-Európában

Amszterdamban csütörtökig tartható vészbelítőt hirdettek a Makkabi Tel-Aviv futballcsapat meccsét követő zavargások miatt; Antwerpenben öt embert vettek őrizetbe zsidók ellen tervezett támadás miatt; Milánóban szélsőbaloldali tüntetők palesztinbarát és antiszemita meghozzájárulást tartsattak; Berlinben egy zsidó ifjúsági focicsapat tagjait sértegették, leköpték, majd késékkel és botokkal üldözték. Tragikus összefoglaló.

Amszterdam: Vészbelítőt hirdetnek

Az eredetileg hétfő este lejáró, a többi között minden tüntetést is betiltó intézkedést a döntés értelmében legkorábban csütörtök este 7-kor oldhatják majd fel – jelentette az NITimes című holland hírportál. Vasárnap a rendőrség több száz, a rendelet ellenére tüntetni próbáló palesztinbarát aktivistát távolított el Amszterdamból főteréről, és több tucat embert őrizetbe vett.

A nemzetközi közösség felháborodását kiváltó, csütörtök éjszakai zavargásokban 30-50 ember többnyire könnyebb sérüléseket szenvedett, ötön kórházba kerültek. Az amszterdami rendőrség az ügyben 63 embert őrizetbe vett, de ügyészügyi információk szerint a legtöbbjüket szabadon engedték. Femke Halsema amszterdami polgármester pénteki sajtótájkoztatója során elmondta, hogy a jelenek szerint az izraeli szurkolókra robogós fiatalok támadtak, a hét végén pedig – a Dutchnews című holland hírportál közelére – szerint megerősítette azt is, hogy a Makkabi Tel-Aviv szurkolói a meccs előtt megtámadtak egy taxit és palesztin zászlókat téptek össze.

Antwerpen: Támadásra készültek zsidók ellen

Az antwerpeni rendőrség egy időre őrizetbe vett öt fiatalt, akik a gyanú szerint erőszakos támadásokra készültek a belga város zsidó közössége ellen – jelentette hétfőn a VRT című belga hírportál a rendőrséget idézve. A tájékoztatás szerint a közösségi médiában több, az antwerpeni zsidókat fenyegető üzenetet jelent meg az Ajax holland és a Makkabi Tel-Aviv izraeli futballcsapat amszterdami meccsét követően csütörtök éjjel kirobbant zavargások után. Wouter Bruyns, az antwerpeni rendőrség szóvivője a hírportálnak azt mondta, több fiatal vasárnap támadást tervezett a belga város zsidó negyedében, közülük ötöt – néhány kiskorút is – „megelőző céllal őrizetbe vettek”, bár azóta elengedték őket. Hozzájötte: a holland fővárosban kirobbant zavargások nyomán – amelyekben többen megsebesültek – az antwerpeni rendőrség „fokozottan nyomon követi a helyzetet”.

Berlin: Antiszemita indítványt hirdettek a szélsőbaloldali pártok

Az incidensek a TuS Makkabi Berlin juniorcsapatának a DJK Schwarz-Weiß Neukölln elleni csütörtöki mérkőzése után történtek, és Németország-szerte megrökönyödést váltottak ki. A rendőrség közelére ismeretlenek egy csoportja antiszemita kijelentésekkel sértegették a Makkabi játékosait. Ezenfelül tettek közzé a Makkabi Tel-Aviv és az Ajax csütörtök esti Európa-liga labdarúgó-mérkőzésén megtámadtak az izraeli szurkolókat. A hangsúlyozták, hogy az izraeli hadsereget látta el, továbbá újabb meghozzájárultak az izraeli szurkolókat. A hangozásnak azt harsogták, hogy utánozni kell az Amszterdamban történtet és tenni kell a cionizmust ellen Izrael „fasista és terrorista” politikája miatt. Néhányan magasba tartották a Hamász vezetőjének, Jahya Szinvárnak a fényképét, aki október 16-án halt meg izraeli támadásban.

Busz köré vonnak biztonsági kordon rendőrök Amszterdamban

Fotó: MTI/EPA/ANP/VLN Nieuws

Látott értesülések nyomán kemény következményeket kértek számon az elkövetőkkel szemben.

„Ezek a cselekmények mutatják, hogy az antiszemita indítványt erőszak és diszkrimináció nem tüntet el városunkból” – jelentette ki Spranger szombaton, az 1938. november 9-i náci zsidóellenes pogrom (kristályéjszaka) évfordulóján. Hangsúlyozta, hogy az elkövetőket a törvény teljes erejével kell felelősségre venni.

A berlini Tagesspiegel című lap megszólaltatta az egyik játékos apját is, aki azt mondta, hogy a Makkabi focistáit sértegették, leköpték, majd a mérkőzés után késékkel és botokkal üldözték nézők és a másik csapat egyes játékosai is. A Makkabi ellen szurkolók azt kiabálták: „Szabad Palesztina!” A Schwarz-Weiß Neukölln egyik szóvivője szerint a támadások mindenekelőtt a nézőterről erkeztek. A labdarúgóklub közölte, hogy segíteni akar a történtek kivizsgálásában. Hozzátették, hogy amennyiben kiderülne, hogy egyik játékosnak is köze volt a történtekhez, akkor őt ki fogják zárni soraikból.

A dpa német hírtüntetés szerint a forrásokra hivatkozva arról számolt be, hogy a berlini Makkabi-csapatok hétfégi mérkőzéseit rendőrségi biztosítás mellett tartják.

Milanó: A Hamászt éltették és Izraelt gyalázta

Milanóban olaszországi palesztin szervezetek és szélsőbaloldali csoportok tüntettek, mintegy ezren. A demonstráción megtapsolták azokat az amszterdami fiatalokat, akik a Makkabi Tel-Aviv és az Ajax csütörtök esti Európa-liga labdarúgó-mérkőzésén megtámadtak az izraeli szurkolókat. A hangsúlyozták, hogy az izraeli hadsereget látta el, továbbá újabb meghozzájárultak az izraeli szurkolókat.

A tüntetők megdobálták egy ismert amerikai gyorsítéremlánc egyik üzletének kirakatait, azt állítva, hogy az izraeli hadsereget látta el, továbbá újabb meghozzájárultak az izraeli szurkolókat. A tüntetések November 21-én és 30-án is.

Milanóban a palesztin zászlók mellett az egykori Olasz Kommunista Párt (PCI) és szélsőbaloldali csoportok zászlóit lobogtatták. Jelen volt az Olaszországban élő építész, Mohammad Hannoun, akit szemben az Egyesült Államok vagyonelkobzást rendelt el, mivel a Hamász egyik legfőbb európai finanszírozójának tartják.

A szélsőbaloldali szervezetek és pártok által fenntartott egyesületek és központok azonnali bezárárára szólította fel a belügyminisztert Matteo Salvini, a Liga jobboldali kormánypárt vezetőjére vasárnap, miután szélsőbaloldali tüntetők Milánóban palesztinbarát és antiszemita meghozzájárulást tartottak, Bolognában pedig összecsaptak a rendőrökkel.

Nem egyszeri kisiklás

Az amszterdami pogrom, 2024. nov. 7.

Ami csütörtökön történt a holland fővárosban, az csak az Európát széträgő rágók daganat egyik tünete volt. Merthogy a Közel-Keletről egy régi mondás: „Előbb a szombat jön, majd aztán a vasárnap.” A helyiek szerint ez úgy értendő, hogy először a szombatot tartó zsidókkal számlálnak le, aztán következnek a vasárnapot tartó keresztyények. 2023. október 7-éről az egész világ azonnal értesült, arról azonban jóval kevesebben tudnak, amit idén augusztusban ekképp fogalmazott meg a libanoni terrortszervezet, a Hezbollah egyik politikai kommentátora: „Libanon véget ért a keresztenyek korszak.” Mintha csak azt monda volna, hogy elment az utolsó éjszakai busz. Reda Saad mégis a valóságot vágta a maradék libanoni keresztenyek képébe: Libanon, amelyet pár évtizede még a Közel-Kélet Svájc névvel illettek, mára belerokkant az országban többsége jutott Hezbollah irányi érdekeket szolgáló politikájába.

A libanoni keresztenyek tragédiája, hogy ők, ellentétben az izraeli zsidókkal, nem tudták megvédeni hazájukat a barbárokktól. De a civilizációk erről a bukásáról nagy a hallgatás: hallgat maga a Nyugat, hallgat Macron elnök, Izrael heves bírájája, és hallgatott róla legfrissebb tudósításában Földes András, a HVG munkatársa is. Arról minden tud, hogy az izraeli hadseregek miként őrlik fel a Libanonon tönkre tevő terrortszervezetet, vélhetően nagy sajnálata, de ahogyan az említett kommentátor kijelentéséről nem látszott hallani, úgy arról sem, amit az egykori libanoni miniszterelnök veszítette el legalább az egyik lábat”, a népszerű matematikus-pszichológus Mérő László lánya, a saját jogon is nevet szerzett Mérő Vera pedig sok tizezer meggylilkolt palesztin gyerekről tud. Vera, kedves, egy kis valószínűségszámítás-lecke a papától?

A világ tele van gennyeződő sebekkel – de maradjunk csak a gyerekeknel: az észak-koreai gyerekek 20 százaléka a krónikus alultápláltság miatt visszamaradt a fejlődésben, Szudánban pedig ez a szám 3 millió, közülük több mint kétszázzer meg is fog halni, de ők a hazai médiában sem léteznek. Ahogy az oroszok által elrabolt 30 ezer ukrán gyerek sem. Ha nincs Izrael, nincs téma. Nem tudhatom, melyik gonosz cikket mi motiválja, de helyesen vélem Sartre megállapítását: „A működésében romboló, lelkében szadista antiszemita a szíve legmélyén bűnöző. A zsidónak a halálát kívánja, és azt készít el.”

A cionizmus már jó ideje a progresszív baloldal végére büszkén vállalható antiszemitizmusának állandó tárnya. Holott a cionista mozgalom csupán annak a baljós felismerésnek volt a szülötte, hogy a zsidó-kereszteny kultúra nem védi meg megteremtőjét, a zsidókat. A prófécia tán nem igazolódott a legszörnyűbb módon a hitlerjában? Na és tegnapelőtt Amszterdamban? Akik a cionizmust támadják, azzal érvelnek, hogy nem a zsidósgággal van bajuk, hanem a politikájukkal. Jean Amery osztrák író, auschwitzi túlélő másképp láttá. „Az antisionizmus úgy tartalmazza az antiszemitizmust, mint felhő a vihart”, írta. Szép, és sajnos igaz. Az izraeliek pedig mitől ne ragaszkodhatnának aholhoz, hogy egy zsidó többségi államban éljenek? Vagy nem éppen azért irtották őket két évezreden át, mert zsidók?

A zsidókra vadászó arabok amszterdami pogromja a legkevésbé sem volt független az európai mainstream politika, valamint a baloldali és liberális média évtizedes Izrael-ellenes hadjáratától. De a hazai média is mérgezett: a lapok közül a Telex „szurkolói zavargásokról” írt, a 444 „arabul beszélő maszskos” főcímmel jelent meg. Mi csoda szakmai kifinomultság!

Jóllehet tegnap még minden európai vezető meg volt döbbenve, holnap majd ismét felhangzik: Túszsünet! Nagyon nem akarják, hogy Izrael megvédje magát, akkor már jöjjön inkább az iszlám fundamentalizmus. Az meg már úton is van. Irán egykori legfőbb vezetője, Ruholláh Khomeini ezt hirdette: „Forradalmunkat az egész világra exportálunk. Amíg az egész világ azt nem ordítja, hogy nincs más isten, csak Allah.” Márpédig Teheránban a program máig nem változott. Amszterdam viszont annál inkább.

Bruck András/Múlt és Jövő

A világban elsőként: a Szochnut a portói zsidó közösség örököse

A portói zsidó közösség – a világban elsőként – törvényes örökössévé tette meg a Zsidó Ügynökséget, példát mutatva más zsidó közösségeknek, írja az Arutz7 nyomán a zsido.com.

A 2021-ben megkezdett eljárás befejezése azt jelenti, hogy a portói hitközség feloszlása esetén a Zsidó Ügynökség, vagyis a Szochnut örököli annak minden tulajdonát. A közösség tagjai így kívánják megelőzni, hogy tulajdonosok feloszlata esetén állami kézre vagy más tulajdonába kerüljön. A haszadik században nem egy alkalommal előfordult, hogy a menekülésre kényszerített vagy kiirtott hitközség tárgyait kisajátították vagy államosították. A portói zsidók most biztosították, hogy ez ne történhessen meg a tulajdonáikkal.

A megegyezés alkalmából a zsidó kultúra európai napján ünnepséget tartottak a portói Zsidó Múzeumban. Az itt leleplezett emlékmű hasonló lépések megtételére ösztönzi a diaszpóra más közösségeit is.

Michael Rothwell, a portói Zsidó Múzeum és a helyi holokaustmúzeum igazgatója a hitleri Németországban földönkutatóvá tett túlélők unokája.

„Erdemes felismerni, hogy a zsidó tulajdon kisajátítása nemcsak az antikvítás vagy a középkor eseményei közé tartozik. Elég néhány ével visszatekinthetünk az időben, hogy lássuk, miként loptak el minden a zsidó hitközségek-

től... Nem tudhatjuk, milyen lesz a világ néhány esztendő múlva. Nagyon fontos és sürgős ügyről van szó. Felszólítjuk a zsidó hitközségeket, hogy kövesek a példánkat!”

A Szochnut által öröklendő tárgyak és ingatlanok közé zsinagógák, múzeumok, könyvtárak, egy mozi, éttermek és egy művészeti galéria tartoznak. Ezek közül kétségtelenül a leglátványosabb a Kadoorie Mekor Haim zsinagóga, az Ibériai-félsziget legnagyobb zsidó temploma. Ki kell emelni még a zsinagógáktól nem messze fekvő múzeumot és a Campo da Igualdade Isaac Aboab nevű temetőt is.

A portói közösséget 1923-ban hozta létre a portugál Dreyfussnak nevezett Barros Basto kapitány, akit betértek körülmetélése miatt tanácsoltak el a hadseregtől. A kile történetét számos könyv és film dolgozza fel, holokausztmúzeumában évi több mint ötvenezér diákok fordul meg.

Az 1929-ben alapított, jelenleg jeruzsálemi székhellyel működő Szochnut Zsidó Ügynökség a világ legnagyobb zsidó civil szervezete, melynek fő tevékenysége a diaszpóra országaiban élők hazatérésének megszervezése és támogatása. Számos zsidó szervezet, hitközség, alapítvány és adományozó támogatja Izraelből és a világ minden tájáról.

IZRAELI

SZÍNES

75 éves Benjámin Netanjahu, Izrael leghosszabb ideje hivatalban lévő kormányfője

Az 1949. október 21-én született Benjámin Netanjahu először 1996–1999, majd 2009–2021 között töltötte be a miniszterelnöki posztot, majd rövid idő elteltével, 2022-ben újra ő lett a zsidó állam kormányfője. Már azaz is történetet írt, hogy ő Izrael leghosszabb ideje hivatalban lévő miniszterelnöke, s akkor arról még szót sem ejtettünk, hogy milyen súlyos időben vezeti az ország kormányát.

A jelenlegi megítélése finoman szórványos Izraelben, de azt még az ellenségei is elismerik, hogy a Tel-Avivban 1949-ben született Benjámin Netanjahu rettentenesen kemeny ellenfél, aki soha nem adja meg magát. Ebben szerepet játszhat az is, hogy – miután családjával több évi ott-tartózkodás

Netanjahu a 2017-es budapesti látogatása során ellátogatott a Mazsihisz székházába, és megtekintette az Emánuel-emlékfát

után hazaköltözött az Amerikai Egyesült Államokból – 19 éves korától az izraeli hadsereg elítékonyaként szolgálta hazáját.

Százasokként szerelt le egy súlyos sebesülésből való felépülés után, majd visszatért az Államokba, ahol közgazdaságiant és építészetet tanult. 1976-ban tragédia rázta meg a családját: az elhíresült ugandai túszeljő akció során a terroristák megöltek a bátyját, Jonatánt, aki a túszok kiszabadítását vezető katonai egység parancsnoka volt.

Mielőtt politikus lett, Benjámin Netanjahu diplomataként szolgált: 1982 és 1984 között beosztott diplomata volt Izrael amerikai nagykövetségén, majd ugyanott nagykövetként teljesített szolgálatot 1984-től 1988-ig.

Politikai pályafutása 1988-ban kezdődött, amikor képviselővé választották a Likud listáján. 1990-től a Miniszterelnöki Hivatal miniszterhelyettese volt, majd 1993-ban a Likud elnöke lett, s ebbéli minőségeben vezette győzelemre pártját az 1996-os választáson, aminek eredményeként megkezdte első miniszterelnöki ciklusát. A többi, mint mondani szokták: már történelem.

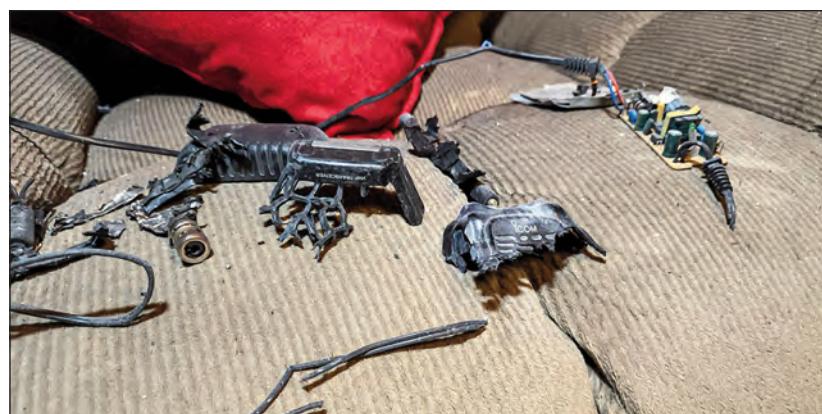
Netanjahu ma megeszti személyisége az izraeli politikában, a népszerűsége jelenleg alacsony, óriási tüntetéseket szerveznek ellene rendszeresen – ennek dacára korántsem biztos, hogy a kormányfőnek történelmi távlatban negatív lesz a megítélése. Elvégre ő az az ember, aki mindig képes meglepetést okozni nemcsak a politikai ellenfeleinek, de még a szövetségesinek is. Az azonban biztos, hogy Netanjahu a mai Izrael legjelentősebb politikai személyisége, olyan erőskezű vezető, aki minden politikai trükkje, taktikázása és hatalomtechnikai manőverei ellenére sem tévesztette szem elől élete legfontosabb hivatását: Izrael Állam szolgálatát.

Kácsor Zsolt/Mazsihisz

Csipogó-sztori

Izraeli kézben készült az a high-tech csipogó és walkie-talkie, ami nemrég életveszélyes meglepetést okozott a libanoni Hezbollah vezetésének, köztük állítólag Hasszán Naszrallahnak is – legalábbis ezt ál-

A tajvani céggel, a Gold Apollo később egy magyar szálat is bedobott a sztoriba: azt mondták, hogy a Magyarországon bejegyzett BAC Consulting szállította nekik a terméket. A BAC magyar tulajdonosa per-

lítja a Washington Post névtelen politikusokra és tisztségviselőkre hivatkozva.

A lap szerint a Moszad már 2022-ben kigondolta a trükkös eszközököt, de a gyártás csak a Hamász tavalyi, októberi támadása után indult be igazán. A Moszad okosan játszott: egy tajvani céggel szereltette össze a cukkokat, aikik persze mit sem sejtettek arról, hogy mi is kerül majd a Hezbollah tagjainak kezébe.

sze tagadja, hogy bármit is forgalmaztak volna, állításuk szerint ők csak közvetítettek az üzletben. A szálak egy bolgár cégekkel is vezetnek, de a tulaj időközben felszívódott, akárcsak néhány soha nem létezett svájci-hongkongi „személy”.

A Hezbollah 2023-ban kapott ajánlatot a csipogókra egy nőtől, aikik a kilétét még mindig homály fedték. Az AR924 típusú eszközök egyik nagy dobása az volt, hogy hosszú

sze tagadja, hogy bármit is forgalmaztak volna, állításuk szerint ők csak közvetítettek az üzletben. A szálak egy bolgár cégekkel is vezetnek, de a tulaj időközben felszívódott, akárcsak néhány soha nem létezett svájci-hongkongi „személy”. A Hezbollah 2023-ban kapott ajánlatot a csipogókra egy nőtől, aikik a kilétét még mindig homály fedték. Az AR924 típusú eszközök egyik nagy dobása az volt, hogy hosszú

A ZAKA szóvivője, Jiszráel

élettartamú akkumulátorral jöttek, és kábellel lehetett őket tölteni – ami persze kapóra jött a Hezbollahnak.

Az akkumulátorokba apró robbanóanyagokat rejttek el, de olyan ügyesen, hogy még egy röntgen sem mutatta volna ki a veszélyt. Az igazi csavar az volt, hogy a csipogókat távolról is aktiválhatták, de ahoz, hogy a titkosított üzenetet megnyissa, a felhasználónak egyszerre két gombot kellett nyomnia – ami két kéz használatát igényelte. Ezek után a robbanás mindenkit kezet súlyosan megsebesítette, harcképtelennek téve a célpontot. Amelyik eszköz nem lépett működésbe, azt egy perc múlva távirányítással fröccsengették. (szeretlekmagyarorszag.hu via Telex.)

Öngyilkos lett a Nova fesztivál egyik túlélője

Az október hetedikei Hamászmészárlások egyik túlélőjét holtan találták otthonában, Sirel Golan 22. születésnapján vetett véget életének – olvasható az *Új Kelet Live* izraeli zsidó hírportálon.

Családja szerint a Nova zenei fesztivál résztvevői elleni terrortámadás során átélt szörnyű események poszttraumás kezelésére nem kapott megfelelő segítséget az állami hatóságoktól.

Sirel szeretettel töltötte volna 22. születésnapját, ehelyett élettelenül ta-

A kép Sirel Golan Instagramjáról
származik

láltak rá Netanja melletti otthonában. Szülei és négy testvére gyászolják.

Párájával együtt azon kevesek közé tartozott, akiket sikerült élve kimenekíteni, miközben a Hamász terroristái a résztvevők többségét lemészároltak vagy elhurcoltak a Gázai övezetbe. Sirel egyik testvére, Ejál elmondása szerint az egész család összefogott megmentése érdekében, végül egy rendőrnek sikerült kimenekítenie. Az átélt szörnyűségeket egyedül azonban nem tudta feldolgozni, kétszer is kórhába került, de családja szerint hivatalosan soha nem ismerték el az október hetedikei támadások poszttraumás áldozataként.

Sirel halála ébresztő az állam számára, üzente Ejál, és arra szólította fel a hatóságokat, hogy javítsák a trauma túlélőinek kezelését a hasonló tragédiák megelőzése érdekében. „Izrael készszer is megölte a húgomat. Egyszer októberben, mentálisan, másodszor pedig ma, a 22. születésnapján, fizikailag” – tette hozzá, és a 12-es csatornának nyilatkozva felidézte, hogy édesanya körülöndön megelőzésekben ment nyugdíjba, hogy a lánya mellett lehessen. A család mindenkor volt, kivéve azt a rövid időt, amikor úgy döntött, hogy véget vet az életének.

A ZAKA szóvivője, Jiszráel

Hászid a médiában megjelent nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy Sirel esete nehéz és összetett volt. A szervezet helyszínre érkező önkéntesei „tisztelettel kezelték az elhunytat, és ott álltak a családtagok mellett ebben a fájdalmas és nehéz időszakban”.

A Jóléti és Szociális Szolgáltatások Minisztériuma közleményben fordult az érzeli vagy mentális t-

mogatásra szoruló túlélőkhöz, hogy kérjenek segítséget a 24 órás forródrón (118) vagy az interneten keresztül. A miniszterium szerint „a nemzeti biztosítási ügynökségekkel és más partnerekkel, köztük a Nova egyesülettel együtt a legkülönbözőbb formában nyújtanak segélycsomagot és támogatást a túlélőknek”.

Kiszivárogtatott titkos iratokat használtak a közvélemény félrevezetésére Netanjahu emberei

A külföldi médiának kiszivárogtatott dokumentumokat részben meg is hamisították, a tartalmukat elfordították, hogy károsan befolyásolják a még mindig a Hamász fogásában tartott izraeli túszok kiszabadítását.

A Sin Bét belbiztonsági szolgálat nyomozást indított, és letartóztatta Benjámin Netanjahu miniszterelnök egyik szóvivőjét, Eli Feldsteint, aki a gyanú szerint az izraeli hadsereg (IDF) birtokába került titkos dokumentumokat szi-várogtatott ki külföldi lapoknak – jelentette a katonai rádió.

A Rison Leconiban működő bíróság meghosszabbította Netanjahu egyik szóvivőjének, Eli Feldsteinnek, valamint az ügy két másik gyanúsítottjának előzetes letartóztatását, és engedélyezte Feldstein nevénk közzétételét. A negyedik gyanúsítottat szabadlábra helyezték.

A Sin Bét nyomozása nyomán megfogalmazott vádak szerint biztonsági és államvédelmi szempontkból különösen érzékeny hírszerzési adatokat vettek birtokba jogosulatlanul az IDF-től, majd átadták őket a szóvivőnek, aki a külföldi médiának szivárogtatta ki őket azzal, hogy befolyásolja az izraeli közvéleményt a Hamással folytatott túsztárgyalások ügyében.

A nyomozók szerint az IDF-től kiszivárgott dokumentumokat a közvélemény manipulálását célzó kampány részeként részben meg is hamisították, a tartalmukat elfordították, hogy károsan befolyásolják a háború egyik kinyilvánított céljának elérését, a meg mindig a Hamász fogásában tartott izraeli túszok kiszabadítását.

A védelmi szervek szerint az izraeli biztonsági szervek folytattak korábban – főként háborús időkben – dezinformációs kampányokat, de ezeknek az ellenségre vagy más országokra kell irányulniuk, nem pedig az izraeli közvélemény félrevezetésére.

Az elmúlt hónapokban több külföldi lap, köztük a Jewish Chronicle cikkeket köztölt izraeli biztonsági forrásokra hivatkozva, miszerint a Gázai övezetben már csak húsz elrabolt van életben, vagy mintegy húsz túsz soha nem szabadulhat ki, mert „elő pajzsnak” tekintik őket a Hamász vezetője, Jahja esz-Szinvár körül. Az izraeli hírszerzés ezen hírekről közölte, hogy nem rendelkezik ilyen információkkal vagy ilyen becslésekkel.

Szeptember 6-án a német Bild című újság „a Hamász vezetőjének utasításai” szerint közzétett egy dokumentumot, amely szerint Szinvár célja, hogy a túsztárgyalások ne haladjanak előre. A katonai elhárítás felismerte a bemutatott minősített titkos dokumentumot, és vizsgálat indítását kérte, melyet megkezdtet a Sin Bét. Ezeket a külföldön megjelent cikkeket később a teljes izraeli média átvette és bemutatta mint hiteles információt.

A védelmi szervek szerint a szigorúan titkosnak minősített iratok közöttétele árthat a hírszerzés forrásainak és módszereinek az ellenséggel szemben, ráadásul ennek a dokumentumnak eltorzítottak a jelentőséget, Szinvárnak tulajdonítva, noha a biztonságiak szerint a Hamász egyik középszintű vezetőjének véleménye, és nem köthető a terrortszervezet vezetőjéhez.

A Jewish Chronicle egy hamis dokumentumot közölt annak igazolására, hogy a Hamász túszokat csempészhet át Egyiptomba, és ezért szükséges az izraeli jelenlét fenntartása a gázai–egyiptomi határon.

A fő gyanúsított Eli Feldstein a miniszterelnök szóvivője volt biztonsági kérdésekben az elmúlt évben. Korábban az IDF, majd Itamar Ben-Gvir nemzetbiztonsági miniszter szóvivője volt.

„Nem vett részt biztonsági megbeszéléseken, nem fert hozzá titkosított információkhöz, és nem vett részt titkos látogatásokon” – jelentette a legfőbb gyanúsított ról közleményében a miniszterelnöki hivatal.

A szóvivők Benjámin Netanjahu és kabinetfőnöke, Cachi Braverman irányítása alatt dolgoznak. A nyomozók arra próbálnak fényt deríteni, hogy Feldstein saját akaratából vagy utasításra, és kinek az utasítására szerezte meg a titkosított dokumentumokat és adta át őket a külföldi médiának. (MTI)

Benjámin Netanjahu

Fotó: Benjamin Applebaum / Wikimedia Commons

Oroszlán, a zsidó identitás és erő szimbóluma

Az oroszlán a zsidó hagyományban és kultúrában mélyen gyökerező jelkép. Évezredek óta a hatalmat, a bátorsságot és a szuverenitást szimbolizálja, és ugyan eredetileg Júda törzsét jelképezte, mára azonban az egész zsidó népet magában foglalja – tükrözve annak erejét.

Az oroszlán és Júda összekapcsolása a Teremtés könyvéből ered, amikor Jákob utolsó szavait a fiaihoz imítze, összehívta őket, hogy elmondja nekik, mi fog történni mindenekkel, amikor elkövetkező időszakban. Érdekes módon a tizenkettő közül csak kettővel beszél köztükrözve annak erejét.

Bár micva

A nagykőrösi zsinagógában gyűlt össze a család, hogy a szombati lejnolás végén meghallgassa Ávrohom ben Simont, amint felolvassa a háftárát.

Az ifjú a bár micvájára anyai nagyapja, Mönachem Slajme ben Ávrohom segítségével alaposan felkészült, így tökéletesen recitálta az áldásokat, a tórai szakaszt és a háftárát.

A fiatalembert dr. Róna Tamás főrabbi avatta felnőtté, és ő is köszöntötte őket. A hitközség immár teljes jogú tagja hálálatel szavakkal mondott kö-

szönetet édesanyjának, Ráchelnek és édesapjának, Simon ben Ávrohomnak, továbbá nagyszüleinek és a kilének.

A résztvevők cukorkával dobálták meg az ünnepeltet.

Az ima utáni bőséges kiduson az Eszter Ziszl által sült óriási bárheszt fogyszthatták a sólethez a vendégek:

Kívánunk szép és boldog életet Ávrohom ben Simonnak! Mázel tov!

A zsidó örökség újrafelfedezése Fehérgyarmaton és térségében

A fehérgyarmati régi temető jelentős számú közönség részvételével és nagy sajtóról leküzdés mellett tartott ünnepélyes átadása tovább erősítette a zsidó örökség tudatosítását. Az új kerítést finanszírozó Németországi Szövetségi Köztársaság képviseletében Julia Katharina Gross nagykövet hívta fel a figyelmet a zsidó temetők

jelentőségére. Prof. dr. Grósz András, a Mazsihisz elnöke a fehérgyarmati zsidóságnak a város fejlődésében játszott szerepét hangsúlyozta. Dr. Tilki Attila országgyűlési képviselő – történelemtanár – elsősorban a fiatal generációt szólította meg. „Képzeljétek el, hogy veletek is az törtéenne, ami 80 ével ezelőtt hasonló korú társaitokkal történt” – mondta. mindenki láttnia kell egyszer egy koncentrációs tábor, hogy megérte, hová vezet a gyűlölet, a megkülönböztetés, az antiszemizmus – tette hozzá, és minden jelenségként határozott elítélésre szólított fel.

Mind a német nagykövet, mind pedig Philip Carmel, az ESJF ügyvezető igazgatója a hasonló programok folytatását írta.

APRÓ-HIRDETÉS

Műfogsorrögzítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Szociális alapítvány keres megbízható munkatársakat havonta összesen pár órát igénylő feladatakhoz, díjazás nélkül. 06-1-321-3497, esti órákban.

Fülbevaló segített azonosítani az elhurcolt beregszászi kislányt

Bár a harmadik birodalom halálgyépeze végzett vele, egy 80 éve elásott fülbevaló halhatatlanná tette egy koncentrációs táborban megölött beregszászi kislány nevét.

Gyilkosai a történelmi súlyesztőjébe kerülnek, Magdalena Weisz azonban senki nem feleheti – makacsolta meg magát évtizedekkel ezelőtt Eliezer Smilovits, miután hazatérhetett az auschwitzi haláltáborból, írja a Blikk.

1944-ben láttá utoljára a kislányt, amikor a náciak az akkor még Magyarországot tartozó Beregszászból is megerkeztek. Mielőtt megkezdte volna a zsidók deportálását, mindenkit utasítottak, hogy szolgáltassák be értekeiket. Eliezer azonban nem így tett, gödröt ásott egy pad alá, a szívénnek kedves tárgyat pedig oda rejtette éppen, amikor mellé lépett egy kislány, és megkérte, hogy az ő fülbevalóját is dugja el.

A történetük itt örökre kettévállalt volna, hiszen Magdalena nem élte túl a koncentrációs tábor borzalmait, Eliezer viszont hazatért. Kiásta a fülbevalót, és eltökélte magát: kiiderítő, ki volt az a kislány. 1948-ban Izraelbe emigrált, ahol családot is alapított, de történetül dolgozott azon hogy megtudja, mi történt a kislánnyal. Teltek az évtizedek, Eliezer fáradhatatlan lelke pedig egy öregedő test rabja lett. Érezte, egyre kevesebb az esély, hogy sikerrel járjon, ezért megkérte az unokáját, Jocháj Jáozt, tegyen meg minden, hogy a rejtelyre végre fény derüljön.

A Blikk megtalálta Jochájat, aki elmesélte, öt éve hallott először nagy-papájától a beregszászi lány megrázóan tragikus történetéről.

Sokat mesélte ezt a sztori, és mindenhangsúlyozta, hiába tett meg minden, hogy azonosítani tudja a kislányt, soha nem járt sikerrel. Halála előtt aztán a lelkemre kötötte, hogy folytassam én, járjak utána a történetnek. Ekkor jutott eszembe, hogy segítséget kerek a Jad Vasemtől, a Holokaust Áldozatainak és Hőseiinek Izraeli Emlékhatóságától – kezdte lapunknak Jocháj, aki nem gondolta, hogy az évtizedeken át tartó nyomozás áttörést fog hozni. Mint kiérült, tévedett.

Egy családfakutató, Jevgenij Rozin több hónapnyi kutatás után ígéretes nyomra bukkant, innentől pedig az események felgyorsultak. Először a Beregszászról elhurcoltak listája került elő, innen pedig már könnyű volt azonosítani Magdalénát, akiről egy családi fotó is előkerült, így arccot is tudtak adni a holokausti fiatal áldozatának.

A nyomozásnak remélem, még nincs vége. Azt szeretném, ha megtalálnánk a kislány még élő rokonait, hogy a fülbevaló visszakerülhessen hozzájuk – várolta jövőbeni terveit Jocháj.

Egyéni és társas vállalkozások könyebben boldogulhatnak, ha van megfelelő jövőképük. Ennek összefüggésében tudok segíteni rendkívüli vezetői tapasztalatokkal. Az első beszélgetés ingyenes. www.hotan.hu, honig@t-online.hu

Takarítást, háztartáspelni munkákat vállal középkorú, megbízható hölggyel: 0630/621-3857.

MEGHÍVÓ

Hanuka az 5785. esztendőben

Gerő Judit és Reich Tamás szeretettel és tisztelettel meghívja Önt és valamennyi érdeklődőt a hanukai gyertyagyújtásokra, a fény ünnepére Budakeszire, az Erkel Ferenc Művelődési Központ melletti közösségi térré.

A gyertyagyújtást a következő időpontokban kezdjük:

1. nap, december 25.	16:30
2. nap, december 26.	16:30
3. nap, december 27.	14:00
4. nap, december 28.	17:00
5. nap, december 29.	16:30
6. nap, december 30.	16:30
7. nap, december 31.	-----
8. nap, január 1.	16:30

A gyertyákat nap mint nap neves rabbik, lelkészek és zsidó közéleti személyiségek gyújtják meg.

Az eseményt a Budakörnyéki Televízió naponta élőben közvetíti.

<https://www.facebook.com/budakornyekeity>

Programjánlat

December
Spinoza Színház
(1074 Budapest, Dob u. 15.)

December 2. (hétfő) 19 óra:
Karmester varázspálcával – film

December 5. (csütörtök) 19 óra:
Én, Zsa Zsa – monodráma

December 7. (szombat) 19 óra:
Holdfényes randevú – premier

December 10. (kedd) 19 óra:
Capa, a világhírű háborús fotós – dráma

December 11. (szerda) 19 óra:
Gábor György: Talmud, Tóra... – előadás

December 14. (szombat) 19 óra:
Én, Zsa Zsa – monodráma

December 16. (hétfő) 17 óra:
Wallenberg – diákfilmek

December 17. (kedd) 19 óra:
Hanukai csoda... – premier

December 18. (szerda) 19 óra:
Ird újra, Shakespeare! – monodráma

December 21. (szombat) 19 óra:
Mózes és Jézus Pesten – politikai kabaré

Generációk Klubja
(1067 Bp., Hunyadi tér 3., fél-emelet)

A programok 15 órakor kezdődnek.

December 2.: A zongoránál Fűzy Gábor!

December 9.: Szántó Edit, az OR-ZSE docense tart előadást.

December 16.: Villányi András filmes és Ádám Mária (OR-ZSE) vetítéssel egybekötött előadása, ahol jelen lesz Kardos Péter főrabbi, az Új Élet főszervezője, aki ról a film szól!

December 23. és 30.: Nem lesz program.

**Budai Micve Klub
(II. Frankel Leó út 49.)**

December 26. (csütörtök) 18.00:
A gyertyagyújtás után hanukai ünnepi koncert Szulák Andreával és Nőgrádi Gergelyel.

December 29. (vasárnap) 13.00-tól 20.00-ig: Hanukai kavalkád kicsiknek és nagyoknak.

13.30: Interaktív meseconcert gyerekeknek a Kárász Eszter Duóval. Vidám zenés műsor.

15.00: A látkesz ezer arca. Fűszeres Eszterrel hatféléző zöldségből készítünk látkeszt. Ki-ki a saját kedvenceiből válogathatja össze a hozzávalókat, sőt a mártogatók is egyéni lesznek.

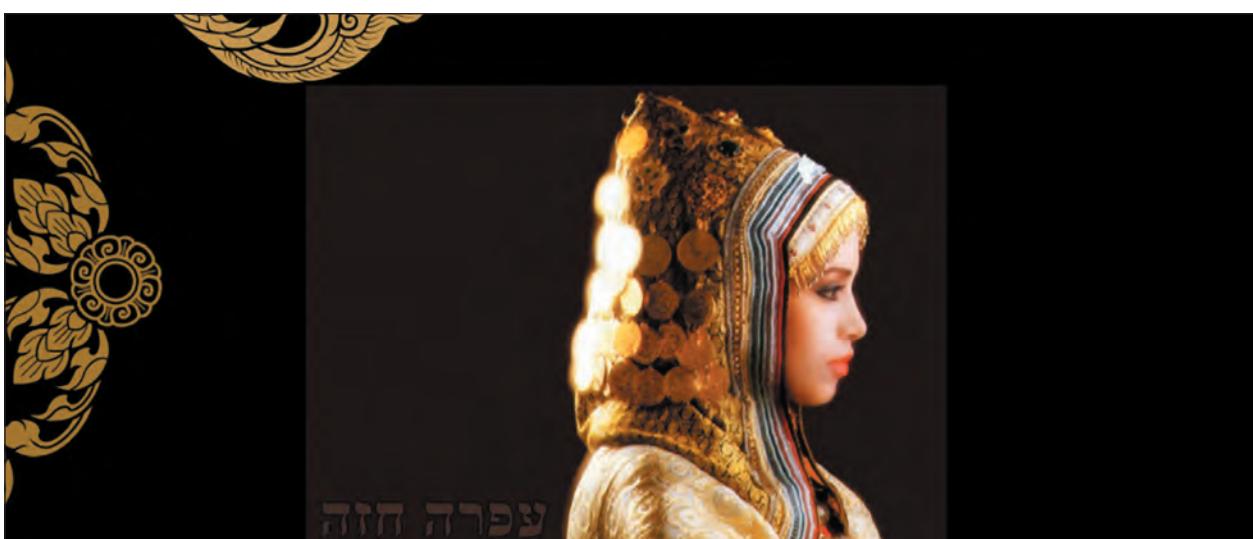
16.30: Hárrom író – hárrom világ. Író-olvasó találkozó. Nőgrádi Gergely, Sági György és Szántó T. Gábor új könyveiről beszélget Szegő Jánossal, a Magvető Kiadó szerkesztőjével.

18.30: Francia sanzonokkal a fény ünnepén. Énekel: Bardóczy Attila, a zongoránál: Neumark Zoltán.

NAPTÁR

December 6., péntek	Kiszlév 5.	Gyertyagyújtás: 3.35
December 7., szombat	Kiszlév 6.	Szombat kimenetele: 4.46
December 13., péntek	Kiszlév 12.	Gyertyagyújtás: 3.34
December 14., szombat	Kiszlév 13.	Szombat kimenetele: 4.45

Különleges mizráchi zsidó szokások

November a mizráchi kultúra hónapja. A mizráchi zsidóság gazdag kulturális és vallási hagyományokkal rendelkezik, amelyek évszázadok alatt formálódtak a Közel-Kelesten és Észak-Afrikában. A mizráchi zsidók sajátos ünnepeket és szokásokat őriznek, amelyek gyakran eltérnek a nyugat-európai askenázi hagyományuktól. Ebben a cikkben néhány kevésbé ismert, különleges mizráchi ünnepet és szokást mutatunk be.

Mimuna – az édes élet ünnepe peszách után

A mimuna egy különleges ünnep, amelyet főként a marokkói zsidók tartanak peszách utolsó estéjén, amikor már engedélyezett a kovászos ételek fogyasztása. Az ünnep az új kezdetekről, a bőségről és a közös-

ség vendégszeretetről szól. Az emberek otthonuk ajtaját szélesre tárják, és mindenkit, barátokat és idegeneket egyaránt, édességgel, sütemennel és friss pékáruval várnak. Az ünnepi asztalokon gyakran megtalálhatók datolyás sütemények, édes lepények és tejtermékek, jelképezve az édes, bőséges életet.

Henna-ceremónia – a szerelem és a házasság szertartása

A henna-szertartás egy másik különleges mizráchi szokás, amelyet sok közel-kleti és észak-afrikai zsidó közösséggel gyakorol. A menyasszony és a vőlegény vesz részt az esküvő előtt ezen a színes ceremónián, amelynek során hennával festik meg a kezüket és a karjukat. A henna a boldogság, a szerencse és a védelem jelképe; azt mondják, távol

tartja a rossz szellemeket. A szertartás során énekelnek, táncolnak, és színes, tradicionális viseletbe öltöznek, így biztosítva, hogy a menyasszony és a vőlegény boldogan lépjen be a házaslehetbe.

Szigd – az etióp zsidók hálánapja

A szigd egy különleges ünnep, amelyet az etióp zsidók, a Beta Izrael közösség tagjai ünnepelnek 50 nappal jóm kippur után. Ez a nap a megtérés és a hálatétel napja, amikor a közösség tagjai összegyűlnek, hogy imádkozzanak, böjtöljenek és közösen ünnepeljenek. A szigd eredetileg Etiópia hegyeiben zajlott, ahol a zsidók felmentek egy magaslatra, és Jeruzsálem felé imádkoztak. Ma már Izraelben is ünneplik, különösen Jeruzsálemben, ahol a közösség a Siratófal közelében gyűlik össze.

Széder-rítusok – a mizráchi széderest színes szokásai

A mizráchi zsidók széderestéi gyakran különleges elemekkel gazdagodnak, amelyek eltérnek az európai hagyományuktól. Egyes iraki és szíriai közösségeknél például szokás a széder minden egyes elemét rövid dallal vagy énekkel kísérni, miközben az éltet a magasba emelik és bemutatják mindenki számára. Egyiptomi zsidók hagymával vagy zöld-hagymászárral ütögetik meg egymást a széder során, hogy emlékeztesse a rabszolgáság fájdalmaira és arra az erőre, amelyre szükség volt a megmeneküléshez.

Hákáfot snijot – második tánc szimchát Tóra után

A mizráchi közösségek egyedi módon ülik meg a Tóra örömmünnekét, a szimchát Tórát. A hákáfot snijotra, vagyis a „második táncra” általában az ünnep másnapján kerül sor. Ilyenkor a szombat befejezése után a hívek ismét összegyűlnek, hogy táncoljanak a Tórával egy nyilvános esemény keretében, ahol tánc és ének erősítő közösségi szellemet.

Sor hábor – az „óriás bika” sábbáti emlékünnepe

A jemeni zsidók körében elterjedt szimbolikus ünnepi szokás, amelyet sor hábornak neveznek, a mesés „óriás bikához” kötődik, amit a messziaszi idők végén várnak, és amelynek húsát majd a megváltás után fogynak el. A jemeni közösségek sábbáti lakomái során gyakran szolgálnak fel bőséges húsételeket és remény szimbolizálására, jelezve a megváltás és az áldás várását.

A mizráchi zsidóság különleges ünnepei és szokásai nemcsak színesítik hagyományainkat, hanem mélyebbet betekintést is nyújtanak abba, hogyan őrizték meg a közösségek saját identitásukat és kötődésüket a valláshoz, miközben különböző kultúrák hatásával gazdagodtak.

Zucker-Kertész Lilla

SPÁNN GÁBOR

Ha zsidó, akkor színész...

Először is következzék egy kis színház- és filmtörténeti emlékezés.

Aki láttá annak idején Sinkovits Imrét Mózesként Madách Imre drámájában, az akár zsidó volt, akár nem, úgy érezhette, hogy aznap este héttől tiszig a zsidóság ősatyja visszatért a Nemzeti színpadára. Aki jegyet kapott az Operettszínházba a Galambos Erzsi által játszott egy-személyes musicalre, a Lola Blaura, az találkozhatott az igazi jiddise mámával. Katartikus élménye lehetett annak, aki gyönyörködött Zenthe Ferenc játékában a Jób lázadása c. filmben. Nem vagyok egyedül a véleményemmel, hogy a Bessenyei Ferenc által játszott Reb Tevje a Hegedűs a háztetőn c. musicalben zsidóbb volt még a Topol-féle alakításnál is. Ezek közül a művészek közül senki nem volt zsidó. És főleg senki nem kapott zsidó színészi képzést, sőt, volt közöttük olyan, aki maximum Rózsahegyi Kálmán vagy Rákosi Szidi színlátoránodájában leszedett, de olyan is van, aki minden előképzés nélkül lett igazi színész.

Természetesen a túloldalon ott van a tény, hogy a magyar zsidóság hatalmas tehetségű, igazi művészükkel gazdagította a színház- és film-művészet panteonját (pl.: Kabos Gyula és Kabos László, Bárti Lajos, Ráday Imre, Rátonyi Róbert, Garas Dezső és még sokan mások).

Éppen ezért nem akartam hinni a szememnek, amikor olvastam a hírt, miszerint az SZFE a Milton Friedman Egyetemmel közösen zsidó színészkapzó szakot indít. Mikor magamhoz tértém a röhögésből, megkérdeztem hitvesemet, nem olvasott-e arról, hogy esetleg valahol felsőfokú zsidó szemfelszedő tanszék indul. És akkor feltoltult ben nem a kérdés: Cui prodest? Kinek az érdeke egy ilyen eszementötlet? A magyar zsidóságának biztos nem, mert a sok zsidó családból, akiket ismerek, egy sem akad, ahol a gimnazista gyereküket azzal küldik el reggel: nagyon vigyázz, hogy jó legyen a dolgozatod, különben nem vesznek fel a zsidó színészkapzére.

De születtek pikáns gondolataim az ötletgazdáról is. Tudniillik az egésznek a kezdeményezője az EMIH. Ez az a zsidó egyház, melyre pártunk és kormányunk úgy tekint, mint „a rendes zsidó gyülekezete”. Az ilyet természetesen időnként jutalmazni kell, ami hál! Istennek az EMIH-hel magyarországi ejtőernyőzése óta éjjel-nappal kísért. Itt nincs hely felsorolni, hogy mi minden rendelkeznek, amit vagy teljesen ingyen kaptak, vagy pénzért hitelbe, úgy, hogy annak első részét törlésztették, a többöt a Teremtőre bízták. Egyik ilyen volt a Magyar Kommunista Párt (!) Baross utcai székháza, amit 2019-ben kapott meg az EMIH több millió forinttal azért, hogy ott zsidó színházat csináljon. Vezetőjük optimista interjúban jelentette ki, hogy abban az épületben egy év múlva már zsidó témájú darabokat fognak játszani. Majdnem igaza van, mert az épületben ma is játszanak, de kizárolag egerek meg patkányok, mert mióta birtokolják, azon az épületen egy ablakpucolás sem történt.

Nos, a hír szerint ez lesz az otthona a zsidó színészkapzó szaknak. Az már csak hab a tortán, hogy az eredeti hírben az is szerepel, hogy aki felvételt nyer a zsidó színészkapzésre, annak héberül és jiddisül is tanulnia kell. Már sajnos közhelyi, hogy Magyarország az Európai Unió azon tagja, ahol a legkisebb létszámú ember beszél idegen nyelvet. Képzéjel el, ha egy pár sikeres hallgató megtanul tökéletesen héberül, és előadnak egy eredeti nyelvű darabot, arra majd bizonyára a Mi Házánk buszokkal fogja szállítani a rajongókat...

Második gondolatom a sértődöttség volt, mert ha az ember nem csak szemantikailag értelmezi ezt a hírt, akkor rájön, hogy e mögött egy sértő diszkrimináció is áll.

Az egykori vicc szerint a 60-as években Kohn bácsi alijázni kívánt Izraelbe. Ehhez természetesen majdnem lehetetlen volt útlevelet kapni. Kohnt is berendelték a Belügybe, és egy tiszt azt kérdezte tőle:

– Kohn elvtárs! Miért akar maga elmenni itthonról? Hisz van állása, jövedelme, és itt épül a szocializmus.

– Tetszik tudni, azt hallottam, hogy a közeljövőben a fodrászokat és a zsidókat deportálni fogják.

– Ezt a hülyeséget ki beszélte be magának, Kohn elvtárs? Hát miért deportálnánk a fodrászokat?!

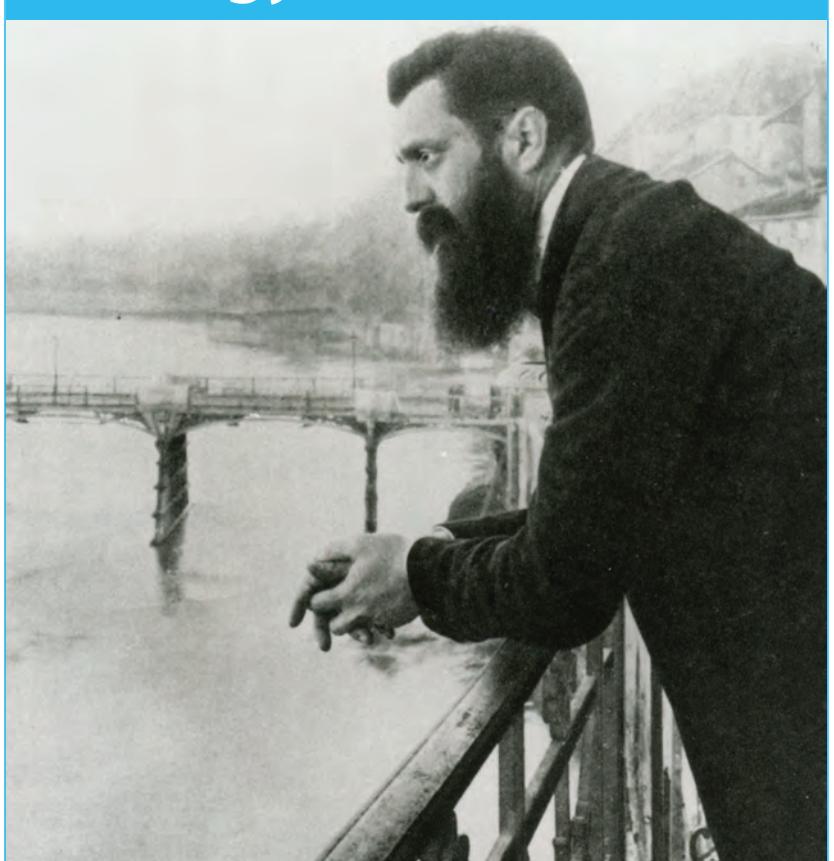
Nem vagyok színikritikus, de számonra csak kétféle színész létezik: jó és rossz.

A zsidó színészkapzés mint szóösszetétel is úgy jön nekem elő, mint a békéharc vagy a katasztrófavédelem.

Miután lenyugodtam, rájöttem, hogy azért mégis lehet hasznna egy ilyen képzésnek.

Amennyiben végez az első zsidó színész évfolyam és színházhoz jutnak, akkor bármit is játszottak, az előadás végi tapsrendnél a férfiak kitápkítják, és hajlongás közben misebérachot mondannak a fizető nézőkre.

Herzl Tivadar örökül hagyta nekünk....

az Ön Öröksege
is hozzájárulhat e célhoz.
Keren Hayesod UIA,
a szervezet, amely Izrael
részére gyűjt adományt.

Tölünk megtudhatja hogyan
E-mail: eli.keidar@kerenhu.hu
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-8487380

- Pistike, mi volt ma az iskolában?
- A robbanóanyagokról tanultunk
- Holnap mi lesz az iskolában?
- Milyen iskolában...